

Šalom alejchem

zpívá se na začátku Šabatu. Vítají se andělé. V Talmudu se říká, že když jde muž ze synagogy domů v pátek večer, jdou s ním dva andělé: dobrý a špatný. Když je doma připravená večeře, uklizeno, tak dobrý anděl řekne: ať je to tak každou sobotu a zlý anděl musí říct povinně AMEN, ale když to tak není, není připraveno, není uklizeno, tak ten zlý anděl řekne: tak to tady musí být vždycky a ten hodný anděl povinně musí říct také AMEN.

Sisu et Jerušalajim

Je píseň o svatém městě Jerusalému. Radujme se spolu s Jerusalémem. Pro zajímavost vám řeknu, že tuto píseň napsal poslanec izraelského parlamentu. Radujme se spolu s Jerusalemem a budme v něm šťastni. Na tvých hradbách, Město Davidovo, jsem ustanovil strážce, ve dne i v noci.

Jerušalajim šel zahav (Jerusalem ze zlata)

Jerusalém je jedinečné město se zvláštní atmosférou, svaté město pro tři světová náboženství: křesťanství, islám a judaismus, psychologové tvrdí, že existuje tzv. Jerusalemský syndrom – zvláštní psychická porucha, která někdy potká lidi, kteří jsou sensiblní, a když jsou v Jerusalémě, začnou si myslet, že jsou mesiášové, proroci, jsou na to i statistiky.

Píseň složená, dosložená v době 6. denní války v roce 1967, kdy dobyli Izraelci východní Jerusalém, který do té doby okupovali Jordánci. Konečně mohli dojít k nejsvatějšímu místu Zdi nářků.

Tato píseň byla navržena na hymnu pro stát Izrael. Autorka Chana Šeneš se ke konci života přiznala, že tu melodii z velké části ukradla. Je to původně baskitská lidová píseň O blbém Josefovi, ale je to krásná melodie.

Kol beRama

V 6.století Babylóňané dobyli město Jerusalém, většinu obyvatel vyvedli do babylonského zajetí. Zajaté a deportované shromažďovali u Betléma, u hrobu pramatky Ráchel a proto prorok Jeremiáš ve své slavné knize vytvořil básnický obrat, že pramatka Ráchel pláče ve svém hrobě nad svými syny, kteří jsou odváděni do zajetí a nikdo ji nemůže potěšit. Tento text je citován též v novém zákoně, který známe jako událost vraždění nevinátek: Brána, nařikání, pláč, hlas je slyšet. Ráchel se nenechá potěšit.

Ki jodea adonaj

V 1.žalmu žalmista říká, že Hospodin zná své spravedlivé, ochraňuje je, a že cesta bezbožných bude zničena.

Text: Hospodin zná cestu spravedlivých, ale cesta svévolníků vede do záhuby.

Elí, Elí

Dějiny židovského národa jsou dějinami pokusu tento národ vyhladit. Nejstarší zmínka o existenci izraelského národa je na egyptském nápise krále Menetha 1215 před n.l., že se židovský národ podařilo vyhladit. Druhá nejstarší zmínka z roku 860 je na Stele moabského krále Meši, kde se též židovský národ podařilo vyhladit. Ale židovský národ stále existuje.

Připomeneme holokaust písní, kterou složila Chana Seneš, básnířka, byla za války parašutistkou a nechala se svrhnout padákem do Maďarska a pomáhala maďarským Židům utíkat z Maďarska, ale byla zatčena a umučena.

V této písni se říká: Ať nepominou krásy tohoto světa, ať nikdy nepomine šumění moře, blesk z nebe, ať nikdy nepomine modlitba člověka.

Lídíd tóv (pro dobrého přítele)

Autorka Chana Seneš. Nechtěně zranila svého přítele, šíp byl ostrý na obou stranách, ale tím sporem především zranila sama sebe.

Text: Hodně jsem zranila, aniž bych si toho byla vědoma. A i já jsem byla zraněna v tom sporu. Ten šíp by ostrý na obou koncích a zanechá po sobě jizvu.

Borgele

V jidiš (stará němčina propojená s hebrejštinou a slovanskými jazyky). Píseň je založena na přísloví spojená s půjčováním. V jidiš je typické, že se všechno zdobňuje. Text zní (některá přísloví): Půjčováníčko – smáníčko, placeníčko – plakáníčko. Kdo si chce půjčit, ať přijde zítra. Půjčování způsobuje starosti! Kdo si nepotřebuje půjčovat, ten žije bez starostí! Když člověk půjčí někomu peníze, koupí si nepřítele. Dlouho půjčené neznamená darované....

Vu iz dos gesele

Původně byla zpívána v jidiš. Vy ji určitě znáte jako ruskou píseň.

Hava Nagila

V roce 1917, po 400 letech muslimské nadvlády anglická armáda osvobodila Jerusalém, tak Židé vymýšleli, jak by to oslavili i hudebně, jeden slavný muzikolog Ivinson připsal k lidovému nápěvu chasidských Židů hebrejská slova: Pojdě se radovat, pojdme se veselit, povstaňme bratři se srdcem radostným.

Ezratenu

Když Židé budovali stát Izrael (1948), lidé s nadšením vysoušeli bažiny, (mimočodem tam byly komáři moskyti, jedna třetina obyvatel tenkrát zemřela na malárii). Na druhé straně osazovali pouště. Drželi pospolu v tzv. Kibucích. Kibuc je něco jako komunistická osada, kde mají všechno společné, nemají peníze, dokonce ani děti nežijí se svými rodiči a jsou vychovávány společně. Zpívali společně i písně, a my si připomeneme jednu pochodovou píseň z té doby. Text: Naší pomocí je Hospodin, který stvořil nebesa i zemi. Představme si ty kibucníky jak s lopatami přes rameno kráčí do práce. ☺

Hevenu šalom alejchem (Přinesli jsme vám pokoj)

Nejtypičtější a nejznámější židovská píseň, prozradím vám, že tato píseň nemá vůbec židovský původ. Před druhou světovou válkou v Drážďanech žil jeden židovský podnikatel, který měl továrnu na cigarety. A protože dovážel tabák z Turecka, nazval je Salam alajchum. Jedna turecká kapela nahrála reklamní spot, který zněl Irauchun salam alajchum, když se tato píseň dostala do Izraele, tak se přeložila jako hevenu šalom alejchem – přinesli jsme vám pokoj.

Šmoa mi zevach tov

Poslouchat je lepší než přinášet oběti.